

СПІВВІДНОШЕННЯ ЮРИДИЧНОГО ОБСЛУГОВУВАННЯ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ ІЗ ПОНЯТТЯМИ «ЮРИДИЧНИЙ АУТСОРСИНГ» ТА «ЮРИДИЧНИЙ КОНСАЛТИНГ»

CORRELATION OF LEGAL SERVICES FOR BUSINESS ENTITIES WITH THE CONCEPTS OF "LEGAL OUTSOURCING" AND "LEGAL CONSULTING"

Рябов Д.С., аспірант кафедри господарського та адміністративного права
Донецький національний університет імені Василя Стуса

Зважаючи на невелику кількість наукових робіт, пов'язаних із визначенням правової природи юридичного обслуговування суб'єктів господарювання, автор проводить наукове дослідження, щодо визначення співвідношення юридичного обслуговування суб'єктів господарювання із такими поняттями, як «юридичний аутсорсинг» та юридичний консалтинг», так як станом на сьогодні юридичне обслуговування суб'єктів господарювання є суто практичним напрямом юридичної діяльності. При проведенні даного дослідження автор керується проведеним аналізом ринку юридичних послуг України щодо питання, які послуги надаються суб'єктам господарювання в контексті здійснення юридичного обслуговування їхньої господарської діяльності. Щодо порушеного питання автор зазначає, що окрім здійснення юридичного обслуговування підприємницької діяльності суб'єктам господарювання також надаються послуги із здійснення юридичного консалтингу та юридичного аутсорсингу. В ході проведеного аналізу автор виокремив проблематику, що переважно юридичне обслуговування, юридичний аутсорсинг та юридичний консалтинг розглядаються як суміжні поняття, проте дані поняття не є ідентичними. В результаті проведеного наукового дослідження, яке базується зокрема на практичних та теоретичних визначеннях понять «юридичний аутсорсинг» та «юридичний консалтинг» автор дійшов висновку, що юридичний аутсорсинг – це зовнішня форма юридичного обслуговування, оскільки саме поняття «аутсорсинг», сутність якого розкривається у наукових працях вчених економістів, передбачає передання певних функцій сторонній організації, яка спеціалізується на наданні конкретних послуг, якими в даному випадку є здійснення юридичного обслуговування підприємницької діяльності суб'єкта господарювання у формі договірних правовідносин. Завдяки цьому автор дійшов висновку, що юридичний аутсорсинг не може реалізовуватись внутрішніми силами суб'єктів господарювання, оскільки завжди передбачає розділення повноважень, шляхом залучення зовнішніх суб'єктів, які спеціалізуються у певній галузі. Стосовно юридичного консалтингу, то отримані науковцем результати свідчать про те, що його слід вважати одним із засобів, за допомогою якого здійснюється юридичне обслуговування суб'єкта господарювання. Даний висновок автора ґрунтується на тому, що із аналізу економічної доктрини слідує, що основною метою юридичного консалтингу є вирішення конкретно-існуючих проблем правового характеру. Завдяки цьому автор відносить юридичний консалтинг до одного із засобів, за допомогою якого здійснюється юридичне обслуговування суб'єктів господарювання, оскільки здійснення юридичного супроводження господарської діяльності полягає не лише у вирішенні поточних проблем правового характеру, а у виконанні комплексних заходів, які спрямовані на здійснення суб'єктом господарювання своєї підприємницької діяльності у відповідності до положень чинного законодавства.

Ключові слова: юридичне обслуговування, суб'єкт господарювання, підприємницька діяльність, юридичний аутсорсинг, юридичний консалтинг.

Despite a small number of scientific works related to determining the legal nature of legal services for business entities, the author conducts scientific research to determine the ratio of legal services for business entities with concepts such as "legal outsourcing" and legal consulting", as today legal services for business entities are a purely practical area of legal activities. In this study, the author is guided by the analysis of the Ukrainian legal services market as to what services are provided to business entities in the context of providing legal services to their businesses. Regarding the issue raised, the author notes that in addition to providing legal services for business activities, business entities are also provided with legal consulting and legal outsourcing services. In the course of the analysis, the author identified the problem that legal services, legal outsourcing and legal consulting are primarily considered as related concepts, however, these concepts are not identical. As a result of the conducted scientific research, which is based, in particular, on practical and theoretical definitions of the concepts of "legal outsourcing" and "legal consulting", the author concluded that legal outsourcing is an external form of legal services, since the concept of "outsourcing" itself, the essence of which is revealed in the scientific works of scientific economists, implies the transfer of certain functions to a third party organization that specializes in providing specific services, which in this case is the provision of legal services for business activities of a business entity in the form of contractual legal relations. Therefore, the author concluded that legal outsourcing cannot be implemented by the internal resources of business entities, since it always provides for the division of powers by involving external entities specializing in a particular industry. As for legal consulting, the results obtained by the scientist indicate that it should be considered one of the means by which legal services are provided to a business entity. This conclusion of the author is based on the fact that the analysis of economic doctrine shows that the main goal of legal consulting is to solve specific problems of a legal nature. On this regard, the author refers legal consulting to one of the means by which legal services are provided to business entities, since the implementation of legal support for economic activities consists not only of solving current legal problems, but also of taking comprehensive measures aimed at the implementation of business activities by the business entity in accordance with the current legislation.

Key words: legal services, business entity, business activities, legal outsourcing, legal consulting.

Постановка проблеми. Юридичне обслуговування суб'єктів господарювання є суто практичним напрямом юридичної діяльності, тому такі теоретичні питання як поняття, зміст, форми, напрями та засоби юридичного обслуговування формуються не у правовій доктрині, а випливають із практичної діяльності зовнішніх суб'єктів, які здійснюють юридичне обслуговування суб'єктів господарювання у формі договірних правовідносин, переважно це юридичні фірми та/або юридичні особи, засновниками яких є представники інституту адвокатури України.

Окрім надання послуг із юридичного обслуговування суб'єктам господарювання також надаються послуги із здійснення юридичного консалтингу та юридичного аут-

сорсингу їхньої господарської діяльності. Для формування належної та ґрунтовної наукової основи юридичного обслуговування суб'єктів господарювання необхідно визначити його співвідношення із юридичним консалтингом та аутсорсингом, оскільки на приватному ринку юридичних послуг вони переважно розглядаються як суміжні поняття, проте якщо виходити із теоретико-практичних аспектів юридичного обслуговування суб'єктів господарювання, дані поняття не є ідентичними.

Аналіз останніх наукових досліджень і публікацій. Тематика консалтингу та аутсорсингу, в тому числі і юридичного, переважно досліджувалась науковцями-економістами, такими як Сатир Л.М., Кепко В.М., Стаднік Л.І.,

Марченко О.С., Лукашов Р.С., Шушакова І.А., а також іншими вченими. Зазвичай науковці вивчали лише саму сутність цих понять, проте як їх співвідношення із юридичним обслуговуванням суб'єктів господарювання не було предметом ґрунтовного наукового дослідження. Враховуючи, що на приватному ринку юридичних послуг вони переважно розглядаються як суміжні поняття, проте якщо виходити із теоретико-практичних аспектів юридичного обслуговування суб'єктів господарювання дані поняття не є ідентичними, а також ту обставину, що питанню юридичного обслуговування суб'єктів господарювання присвячена невелика кількість наукових робіт, дана тематика є актуальною, а наявна наука розробка потребує подальших досліджень, задля формування ґрунтовної наукової бази щодо питання юридичного обслуговування суб'єктів господарювання.

Мета даної статті полягає у визначенні співвідношення юридичного обслуговування суб'єктів господарювання із такими поняттями, як «юридичний аутсорсинг» та «юридичний консалтинг».

Вклад основного матеріалу. На приватному ринку юридичних послуг України, окрім абонентського юридичного обслуговування, суб'єктам господарювання пропонуються послуги із юридичного консалтингу та аутсорсингу, тому звернемося до співвідношення цих понять із юридичним обслуговуванням суб'єктів господарювання.

Актуальним є судження таких науковців-економістів, як Сатир Л.М., Кепко В.М., Стадник Л.І., які дійшли висновку, що «консалтинг є будь-яка допомога у вирішенні поставлених перед підприємством проблем, що надається консультантами. При цьому основна мета консалтингу полягає у поліпшенні якості керівництва і керованості підприємства, підвищенні ефективності його діяльності загалом і збільшенні індивідуальної продуктивності праці кожного працівника. Можна сказати, що консалтинг – це особливий вид інтелектуальної діяльності, який спрямований на виявлення проблем клієнта і пошук способів їх вирішення. Консалтинг забезпечує клієнта необхідною інформацією з урахуванням предметної та проблемної області, а також допомагає виробити правильні рішення щодо виявлених проблем» [1, с. 121].

Звертаючись до юридичного консалтингу, то варто звернути увагу на позицію Марченко О.С., яка із наукової точки зору досліджувала поняття «юридичний консалтинг та дійшла висновку, що це «професійна діяльність фахівців з різних галузей права, метою якої є надання у консультативній формі кваліфікованої допомоги фізичним і юридичним особам у вирішенні різноманітних правових питань шляхом правових порад, забезпечення необхідною правовою інформацією і вибору оптимального варіанта вирішення проблеми» [2, с. 4]. На думку Лукашова Р.С., «консалтинг є процес постійної комунікації юриста з клієнтом, суть якого полягає у наданні клієнту максимально повної інформації про способи вирішення його проблеми у юридичній площині, демонструванні кількох варіантів розв'язання проблеми, аналіз можливих правових і неправових наслідків кожного запропонованого варіанту вирішення проблеми, допомозі клієнту у виборі найбільш оптимального способу розв'язання конфлікту, допомозі клієнту у реалізації обраного варіанту вирішення проблеми, формування подальшої тактики та стратегії поведінки» [3, с. 186–187].

Із викладеного вбачається, що основною метою юридичного консалтингу є вирішення поточних проблем та завдань правового характеру, а не здійснення юридичного обслуговування господарської суб'єкта господарювання в цілому [4].

Щодо поняття «юридичний аутсорсинг», то воно так само розкривається у наукових роботах на економічну тематику. Із аналізу економічної доктрини слідує, що «вчені-економісти тримаються єдиної думки, що «тер-

мін «аутсорсинг» («outsourcing») походить від англійського «outside resource using», що означає використання зовнішніх ресурсів. «Введення цього терміну в теорію менеджменту вчені пов'язують із використанням ресурсів зовнішніх організацій або провайдерів (від англ. «to provide» – «надавати послуги») в галузі інформаційних технологій» [5, с. 44–45].

Звертаючись не до наукових, а практичних визначень терміну «аутсорсинг», то Стахурська О. зазначає, що дане поняття «означає комплекс заходів, спрямованих на передачу підприємством певних процесів і функцій іншій організації, яка професійно спеціалізується у сфері поставлених завдань» [6]. Стадник Д. стверджує, що «аутсорсинг (з англ. outsourcing – використання зовнішнього джерела/ресурсу) – це передача організацією певних видів або функцій підприємницької діяльності іншій компанії, що діє в потрібній області, на підставі договору [7]. Також аутсорсинг характеризується, як процес виконання певних функцій одного підприємства іншим, які спеціалізуються на виконанні конкретної роботи, задля використання своїх ресурсів саме на здійсненні своєї господарської діяльності [8].

Із викладеного вбачається, що юридичним аутсорсингом є передавання суб'єктом господарювання здійснення юридичного обслуговування своєї господарської діяльності іншому суб'єкту господарювання, профільна діяльність якого полягає у виконанні робіт та наданні послуг правового характеру, в тому числі у здійсненні юридичного обслуговування господарської діяльності інших суб'єктів господарювання.

Визначаючи співвідношення понять «юридичний консалтинг» та «юридичний аутсорсинг» із юридичним обслуговуванням суб'єктів господарювання, то юридичний консалтинг є певним засобом, за допомогою якого здійснюється юридичне обслуговування, оскільки метою юридичного консалтингу є вирішення конкретної (поточної) проблеми правового характеру суб'єкта господарювання, а не здійснення комплексного (повного) юридичного обслуговування його господарської діяльності.

Юридичний аутсорсинг є однією із форм юридичного обслуговування суб'єктів господарювання, коли в залежності від кількості юридичної роботи, фінансових можливостей суб'єктів господарювання та економічної вигоди від цих правовідносин доречно передати здійснення юридичного обслуговування сторонній організації, яка спеціалізується на наданні послуг правового характеру, в тому числі й здійснює юридичне обслуговування суб'єктів господарювання у формі договірних правовідносин, що є зовнішньою формою здійснення юридичного обслуговування, тому що «юридичний аутсорсинг - це залучення компанією (підприємством) фахівця у галузі права ззовні для надання юридичних послуг на постійній регулярній основі» [9].

Висновки. Щодо юридичного аутсорсингу, то його варто розуміти, як передання повноважень юридичної служби зовнішнім суб'єктам. Фактично, головною відмінністю юридичного аутсорсингу від юридичного обслуговування є їхня суб'єктна складова. Юридичне обслуговування може здійснюватися як власними силами суб'єктів господарювання, наприклад юридичною службою, так і сторонніми юридичними організаціями, тому юридичний аутсорсинг є тією формою юридичного обслуговування, коли воно здійснюється сторонньою організацією, яка спеціалізується на наданні послуг правового характеру, в тому числі й здійснює юридичне обслуговування суб'єктів господарювання у формі договірних правовідносин – зовнішня форма юридичного обслуговування. Враховуючи, що за своєю суттю аутсорсинг передбачає передачу певних повноважень суб'єктів господарювання зовнішнім суб'єктам, юридичний аутсорсинг не може реалізовуватися внутрішніми силами суб'єктів господарювання, оскільки завжди передбачає розділення повно-

важень, шляхом залучення зовнішніх суб'єктів, які спеціалізуються у певній галузі.

Щодо юридичного консалтингу, то його слід вважати одним із засобів, за допомогою якого здійснюється юридичне обслуговування суб'єкта господарювання, основною метою якого слід вважати вирішення конкретно-існуючих проблем правового характеру. Основною ж метою юридич-

ного обслуговування є виконання всієї роботи правового характеру, що виникає у зв'язку із здійснення суб'єктом господарювання своєї підприємницької діяльності.

Досліджувані проблеми є відкритими для обговорення та можуть бути предметом подальших наукових досліджень щодо здійснення юридичного обслуговування суб'єктів господарювання.

ЛІТЕРАТУРА

1. Сатир Л.М., Кепко В.М., Стадник Л.І. Консалтинг – ефективний інструмент організації інноваційної політики підприємницької діяльності. *Науково-виробничий журнал «Бізнес-навігатор»*. 2020. № 3 (59). С. 119–124.
2. Марченко О.С. Юридичний консалтинг : конспект лекцій. Харків : НЮА ім. Я. Мудрого, 2019. 101 с.
3. Лукашов Р.С. Юридичний консалтинг як інноваційний вид надання юридичних послуг. *Тернопільський національний економічний університет*. URL: <http://dspace.wupn.edu.ua/jspui/bitstream/316497/28662/1/186.PDF> (дата звернення: 04.03.2022).
4. Консалтингові послуги – поняття, види та переваги. *Обрії Ізюмщини* : веб-сайт. URL: <https://obrii.com.ua/main/23853-konsaltingovi-poslugi-ponyattya-vidi-perevagi.html> (дата звернення: 04.03.2022).
5. Шушакова І.К., Брушновська Д.В. Облік податку на додану вартість на засадах аутсорсингу. *Актуальні проблеми економіки, обліку, фінансів та права в Україні та світі* : матеріали міжнар. наук.-практ. кофн., м. Полтава, 18 лист. 2020 р. Полтава, 2017. С. 44–46.
6. Стахурська О. Аутсорсинг в Україні й у світі: особливості, тенденції та перспективи. Архів електронного видання *Юрист&Закон* : веб-сайт. URL: https://uz.ligazakon.ua/ua/magazine_article/EA010850 (дата звернення 05.03.2022).
7. Стадник Д. Аутсорсинг та аутстафінг : як це працює. *Юридична газета online* : веб-сайт. URL: <https://jur-gazeta.com/publications/practice/insh/outsorsing-ta-autstafing-yak-se-pracyue-.html> (дата звернення 05.03.2022).
8. Що таке аутсорсинг? Компанія «Бізнес-технології» онлайн : веб-сайт. URL: <http://cbto.com.ua/library/outsorsing>. (дата звернення: 05.03.2022)
9. Юридичний аутсорсинг. *Адвокатське об'єднання Альва Прайвесі* : веб-сайт. URL: <https://alvaprivacy.ua/ua/poslugi/business/yuridichnij-outsorsing> (дата звернення 05.03.2022).